



Zvejnieki pie stekļiem. G. Janaiša foto

Līvu krasts



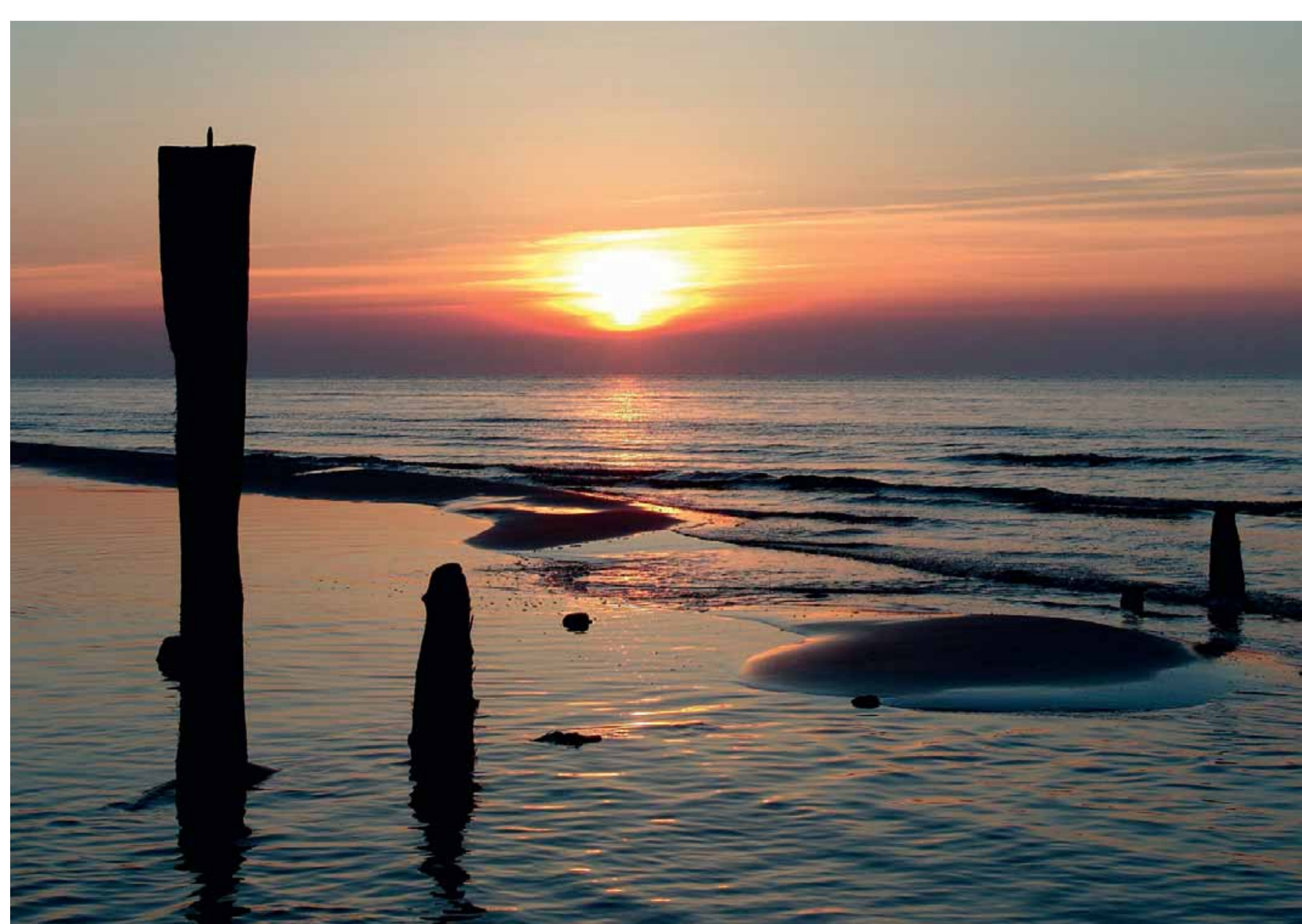
Sikraga stacija 20. gs. 30. gados. Foto no B. Šūvcānes arhīva



Līvu sēta. Foto no SNP arhīva



Mazirbes baznīca. Foto no SNP arhīva



Seno steķu paliekas. I. Dāvidsones foto

Slīteres nacionālā parka piekrastē atrodas daļa no pēdējām lībiešu kompakti apdzīvotajām teritorijām. Zinātnieki uzskata, ka par lībiešu priekšteču klātbūtni šajā novadā liecina Ziemeļkurzemē atrastie ar 1. gadu tūkstoša sākumu datējamie akmenskrāvumu kapi, kas raksturīgi Baltijas somu kultūrai. Rakstītie avoti par Kurzemes lībiešiem ziņas sniedz, sākot ar 14. gs., bet zinātnieki uzskata, ka 12.–13. gs. lībieši šajā teritorijā dzīvojuši jaukti ar kuršiem. Lībieši Kurzemes pussalas piekrastē saglabājās kā neliels, blīvi dzīvojošs etnoss līdz pat 20. gs. vidum.

Latvijas pirmās brīvvalsts laikā no 1918. gada līdz Otrajam pasaules karam jūrmalas ciemos notika aktīva saimnieciskā un kultūras dzīve. Tā laika lībiešu kultūras dzīves centrs bija Mazirbe. Aktīvākie lībiešu kultūras darbinieki 1923. gadā dibināja sabiedrisko organizāciju Līvu savienība. Pēc tās ierosmes Mazirbē 1939. gadā uzcelts Lībiešu tautas nams.

Padomju režīms Baltijas jūras piekrasti no Ventspils līdz Kolkai noteica par slēgto zonu. Tur koncentrējās padomju valsts militārās intereses, un civilo iedzīvotāju pārvietošanās bija ierobežota. Apstākļu spiesti iedzīvotāji no jūrmalas ciemiem pārvietojās uz citām dzīvesvietām. Par kolhoza centru kļuva Kolka. Kolka ir vienīgais lībiešu ciems, kurš pēdējo piecdesmit gadu laikā ir attīstījies.

Padomju varas radītā izolācija ļāva saglabāties lībiešu ciemu materiālajai kultūrai, diemžēl zudībā gājuši tradicionālie saimniekošanas veidi. Ciemos cilvēkus vairs nedzird sarunājamies lībiešu valodā, taču tās ietekmē veidojies latviešu valodas tāmnieku dialekts, kādā mūsdienās runā Ziemeļkurzemes iedzīvotāji. Lībiešu ciemos Baltijas jūras krastā saglabājušās 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā celtas ēkas un atsevišķu ciemu apdzīvojuma struktūra. Dabas un zvejniekciemu iedzīvotāju savdabīgās mijiedarbības dēļ līdz mūsdienām ir saglabājušies cilvēka radīti un uzturēti biotopi — pļavas, atklātās vigas, kā arī unikālā ciemu ainava.

